

«Харківщина — відома та не дуже відома»: мандрівки Слобожанщиною клубу «Патріот» в 2015 році

Зацікавленість історичним минулим і сьогоденням своєї «малі» Батьківщини, її культурою, долями відомих земляків та історією повсякденності, об'єднала допитливих туристів краєзнавчо-туристичного клубу «Патріот» у мандрівки 2015 року. Перша вилазка - «Визначні місця Слобожанщини» відбувалась на території історико-археологічного музею-заповідника «Верхній Салтів», а друга - «Світ не пізнаєш, не знаючи краю свого» була здійснена за маршрутом с. Знаменка – с. Берестовенька – м. Красноград.

Розробляючи програму подорожей, завжди намагаєшся з'ясувати основні моменти: чи дізнаємось і побачимо «щось нове», чи буде там дійсно на «що» подивитись та в якому вигляді все збереглося? Отож, не марнуючи час на пусті балачки і сидіння перед телевізором, 7 листопада дружною компанією ми вирушили у подорож цікавими куточками Харківщини. Всі побоювалися поганой погоди, але природа нас не підвела, і весь день супроводжувало сонечко, а головне - гарний настрій.

Переїзди від одного пункту нашої подорожі до іншого були наповнені

змістовними розповідями екскурсора Валентини Миколаївни Жилки. Так, звичайно, ми не побачили «перлин світової спадщини», але нам пощастило з цікавими співрозмовниками, закоханими у свою справу - справжніми краєлюбцями.

Перша зупинка була на Баварії, де в мальовничому куточку, який має назву Липовий гай, при Свято-Вознесенському Храмі розташований храм Святої Рівноапостольної Марії-Магдалини. Цей об'єкт не входив до програми мандрівки, але ми не пошкодували про те, що заїхавши сюди, на власні очі побачили шедевр дерев'яної архітектури Харкова. Ця споруда є унікальною тим, що вона була побудована з чистої карпатської деревини без єдиного залізного цвяха. На Харківщині, а також на більшості території Східної України дуже рідко зустрічаються церкви дерев'яного типу. Недарма ж кажуть що, краще один раз побачити, аніж сто разів почути...

Друга зупинка була в селі Знам'янка Нововодолазького району. Нас зустрів директор будинку культури Жигелій Володимир Леонтійович. Це дуже розумна та мудра людина - істо-

«Землиці дар зберігати -
Барвисте ошатне вбрання.
Не йти по землі навмання,
А бачити кожну стеблину,
У серці нести Україну!»

рик, краєзнавець... Одним словом неперевершений майстер своєї справи, який вмів так образно, наповнено розповісти про історичні факти, постаті, що ти вже зримо уявляєш їх поруч із собою. Володимир Леонтійович, по-перше, звернув увагу на ліс перед Знам'янкою (історична назва «Івани»), де знаходиться фрагмент валу Української оборонної лінії 17 століття. Частина валу була принесена в жертву радянським врожам, перетворившись на розорані поля. Проте, з іншої сторони лісу, дорогою на Знам'янку - вал добре зберігся і можна було уявити картину стародавніх часів, коли наші славні предки обороняли ці землі і Муравський шлях від набігів кримських татар та інших розбійників.

Далі він продовжив розповідь в музеї про зібрані експонати, що відображають історію села від першого заселення до подій Жовтневої революції, Великої Вітчизняної війни та сучасності.

Потім ми здійснили прогулянку залишками дворянського маєтку, що належав Дуніним-Барковським, а на початку XIX – Шидловським, родичам Дуніних. Обидві родини були відомі далеко за межами Харківської губернії, а представники цих родів, як наголошується в «Загальному гербовнику дворянства Російської імперії», служили в різних чинах. За деякими даними, у Знам'янці знаходився мавзолей - усипальниця роду Шидловських. У радянські часи практично все тут було знищено. Збережений будинок маєтку графа Дуніна-Барковського, подальша іронія історії перетворила на Знам'янську початкову школу, дитячий садок - сьогодні занесений до реєстру архітектурних пам'яток XVII сторіччя.

Також нам вдалось побачити Храм на честь ікони Божої Матері «Знамення», побудований у 1771 році на кошти майора І.М. Дуніна, а потім у 1830 році перебудований поміщиками Шидловськими. В 1933 році він був закритий, а в 1943 р. - повністю зруйнований. Нині існуючий храм було відновлено в іншому місці у 1999 р., де щорічно 10 грудня в Знам'янці відбувається престольне свято на честь ікони Божої Матері «Знамення».

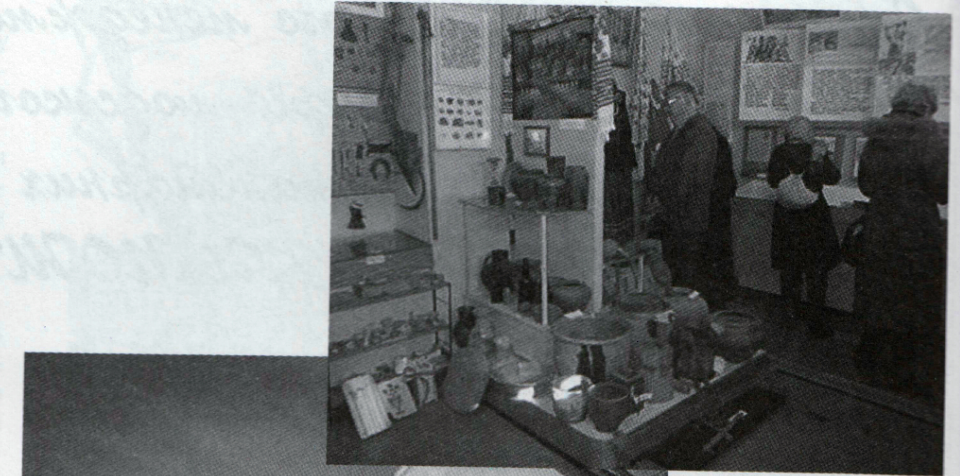
У храмі знаходиться декілька стародавніх ікон, а на території - могила Івана Дуніна та Пам'ятний Хрест жертвам голодомору 1932- 1933 років. Було дуже сумно від думки, як швидко ми нищимо минуле, нічого не створюючи натомість. І як добре, що є люди, які збирають, відновлюють та дбайливо зберігають історію, намагаючись передати наступним поколінням.

Залишивши Знам'янку, ми вирушили до села Берестовенька, де мали змогу побачити чудовий дерев'яний Свято-Покровський храм: п'ятикупольний з дзвіницею, зведений у 1912 році. В 30-ті роки купола було демонтовано, дзвіниця розібрана, а храм перетворили на клуб. В часи Великої Вітчизняної війни окупанти використовували будівлю в якості стайні. Після реставрації в 1991 році храм став таким, яким він був у 20-ті роки. Тут відбулася у нас філософська розмова з настоятелем, протоієреєм Володимиром Гордійовичем. Всі бажаючі мали змогу помолитися у храмі та залишити молитовні записки.

Оскільки після с. Берестовеньки нас зустрічав Красноград, звісно, мова йшла про це місто, але дуже швидко стемніло і ми, на жаль, не змогли з вікон автобуса оглянути вулиці, пам'ятки міста та залишки Білівської фортеці.

Багатох з нас здивував Красноградський краєзнавчий музей, що налічує 40 експозиційних залів, загальною площею понад 2500 кв. м. За виставковою площею – це один з найбільших музеїв України в сільській місцевості та один із найстаріших на Харківщині.

Музей розташований в історичній будівлі в центрі міста, де в 1922 році відбулося його відкриття. Ініціатором заснування був відомий живописець, фольклорист і етнограф Порфи́рій Денисович Мартинович. Вже наприкінці 1920-х років у музеї було близько 7 тисяч експонатів, а книгозбірня налічувала 5 тисяч томів. Пізніше до основної будівлі музею добудували приміщення, де у вересні 1982 року була відкрита

картинна галерея, центром якої стала колекція П.Д. Мартиновича.

Сьогодні експозиція художньої галереї займає 24 зали, ще 16 залів відведені під краєзнавчий відділ. У фондах музею зберігається більше 32 тисяч музейних предметів, а експонується тільки 8 тисяч. У наш час Красноградський районний краєзнавчий музей носить ім'я свого засновника — П. Д. Мартиновича, і є значним осередком культури й науки міста та району.

Ми оглянули зали картинної галереї (щодо стилістики картин – то більшість «соцреалізм»), зали природи та історичної тематики з цікавими темами експозицій: історія будівництва Української укріплені, історія геологорозвідувань на Красноградщині та ін..

Дорогою додому довелося ще раз переконатися, що подорожі – рід

корисна і цікава для тих, у кого є бажання не заціклюватися на одноманітності буднів.

Одна з наших туристок розповіла мені, а я дуже зраділа тому, що її онука виявляє бажання з нами подорожувати та весь час запитує: «Куди ми поїдемо іншим разом?»

Тож з кожним роком життя, все більш відчуваєш, наскільки важливим є знання історії рідного краю, відчуття національної гідності, спілкування з добрими та щирими людьми. Час минає, і щоб дуже важливе не проходило повз нас, відкладайте буденні справи та відкривайте для себе Україну...

*КИРЄВА Світлана,
керівник краєзнавчо-туристичного
клубу «Патріот».*